

RAPORTTI 2017 – 2018

KPY:n Edustajakokous 24.-26.6.2019

Yhteiskunnan tapahtumat

Høyren ja edistyspuolueen muodostama hallitus sai vuoden 2017 vaaleissa uuden mandaatin, tosin huomattavasti pienemmällä äänimäärällä kuin vuonna 2013. Ne tarvitsevat siitä syystä kaikkien neljän porvaripuolueen tuen saadakseen enemmistön politiikkansa taakse. Tämä paransi opposition mahdollisuuksia saada omalle politiikalleen enemmistön tuki. Sen ansiosta hallituskauden ensimmäisenä vuonna onnistuttiin vaimentamaan joitain oikeistopolitiikan pahimpia vaikutuksia ja saamaan läpi useita hyviä ehdotuksia työelämän, terveydenhuollon ja yksityistämisen alueilla. Tärkein niistä oli se, että suurkäräjät päätti keväällä 2018 vuokratyöalaa koskevista voimakkaista rajoituksista. Tuolloin muun muassa kiellettiin niin sanotut nollatuntisopimukset (toimeksiantojen välit ilman palkkaa).

Kristillisen kansanpuolueen puoluekokous päätti syksyllä 2018 pienimmällä mahdollisella enemmistöllä mennä mukaan hallitukseen Høyren, edistyspuolueen ja Venstren kanssa. Norja oli näin saanut ensimmäisen porvarillisen enemmistöhallituksensa vuoden 1985 jälkeen.

Nykyinen hallitus on oikeistolaisin sitten toisen maailmansodan, mikä heijastuu tärkeille politiikan aloille. Vakavinta on hallituksen hyökkäys Norjan työelämämallia vastaan. Hallitus oikeuttaa järjestäytyneiden työntekijöiden osuuden jatkuvan alenemisen tunnustamalla hallitusohjelmassaan oikeuden olla järjestäytymättä.

Norjalla on perinteenä työelämän osapuolten ja keskushallinnon välinen toimiva vuoropuhelu. Erityisesti kriisiaikoina on ymmärretty, että taakka on jaettava yritysten ja palkansaajien kesken.

Vuoden 2014 jälkeiset talousnotkahdukset ovat pakottaneet kohtuullisuuteen palkkakehityksessä. Ay-liike on kantanut vastuunsa kaikilla vuosien 2014–2019 sopimuskiirroksilla ja tyytynyt erittäin kohtuullisiin vaatimuksiin. Hallitus sen sijaan on luopunut hyvästä perinteestä kantaa kriisiaikojen taakka yhdessä. Työttömyyskriisin ratkaisemisen sijaan hallitus on ajanut veronalennuspolitiikkaa, joka ei edistä työllisyyttä. Työttömyysturvaa ja työkyvyttömiä vanhempia lapsikorotusta on leikattu, ja tavallisille työtä tekeville koituvia veroja ja maksuja on korotettu. Ostovoima on heikentynyt vuoden 2013 jälkeen kolmessa kotitaloudessa kymmenestä. Vähäosaisimmat ovat maksaneet hinnan kaikkein varakkaimpien verohelpotuksista.

Vuoden 2015 kuntavaalien tulos oli loistava meidän jäsenistöllemme. Vaalit muuttivat poliittisia voimasuhteita Tromssassa, Bodøssä, Bergenissä ja Oslolla. Nyt kaikkien isojen kuntien, myös Trondheimin, johdossa on punavihreä allianssi, ja yli 60 prosenttia maan asukkaista asuu punavihreissä kunnissa.

Meidän jäsenistöllemme sillä on ollut kolmen viime vuoden aikana suuri merkitys. Tromssassa luovuttiin puhtaanapalvelujen yksityistämisestä, Oslo rakentaa taas kunnallisia päiväkoteja pysäytettyään kaupallisten yksityisten päiväkotien perustamisen. Kunta on palauttanut pääkaupungin jätehuollon omaksi toiminnakseen 20 vuoden yksityistämiskauden jälkeen. Yli 75 muussa kunnassa on tehty samoin. Bergenissä kunta on ottanut takaisin kunnan toiminnaksi yksityisen hoitokodin ja keskeyttänyt yksityisten vuokratyöyritysten käytön. Bodøssa on tuplattu oppisopimusoppilaiden määrä, ja yhä useammat saavat kokoaikaisen vakituisen työpaikan. Sinnikäs vaalikampanjamme auttoi meitä saamaan valituksi sellaisia poliitikkoja, jotka pysäyttävät kuntien työpaikkojen yksityistämisen ja pelastavat kansalle kuuluvan hyvinvoinnin.

Punavihreät kunnat toimivat puskurina tummansinisen hallituksen yksityistämispoliittikkaa vastaan. Sen vuoksi vuoden 2019 kunta- ja maakuntavaaleissa onkin paljon pelissä. Vaalit ovat harvoin olleet näitä tärkeämmät meidän jäsenistöllemme.

Høyren ja edistyspuolueen hallituksen lukuisat hyökkäykset työympäristölakia vastaan ovat pakottaneet Fagforbundetin käyttämään runsaasti aikaa työelämäalan poliittiseen työhön. Sosiaalinen polkumyynti ja harmaa talous ovat pysyvä ja kasvava ongelma, ja ulkomaista työvoimaa käytetään siinä törkeästi hyväksi. Olemme luoneet yhdessä muiden LO-liittojen kanssa valmiuden sen torjumiseksi. Toimimme myös kuntien ja poliittisen keskushallinnon suuntaan saadaksemme aikaan säännöt, joiden avulla paljastetaan ja torjutaan sosiaalista polkumyyntiä ja harmaata taloutta. Olemme saaneet paikallisen kolmikantayhteistyön kautta monet maan kunnista laatimaan julkisia hankintoja koskevat säännöt sosiaalisen polkumyynnin torjumiseksi.

Suuri huolenaihe on vuokratyöyritysten lisääntyvä käyttö Norjan kunnissa. Kuntien hoito- ja hoivasektorit tarvitsevat tulevaisuudessa huomattavasti lisää työvoimaa. Vuokratyöfirmat ovat surkein ratkaisu tähän ongelmaan, mutta sekä isot kaupungit että pienet maaseutukunnat valitsevat silti sen. Monissa kunnissa vuokratyövoimaa ei tarkasteta eikä valvota eikä huolehdita siitä, että työntekijöiden ehdot ovat kunnossa ja että he saavat asianmukaisen palkan ja eläkkeen.

Fagforbundet nosti 24 jäsenensä puolesta elokuussa 2018 kanteen hyvinvointialan yritystä Aleris Ungplan & Boita vastaan. Nämä 24 työntekijää olivat työskennelleet Alerikselle itsenäisinä ammatinharjoittajina, vaikka kyse oli ollut aivan tavallisesta työstä, jota kuuluu tehdä työsuhteessa. Kanteessa on kyse siitä, että työntekijät olisi pitänyt oikeastaan laskea työsuhteessa oleviksi eikä konsulteiksi. Ammatinharjoittaja tai konsultti ei ole työympäristölainsäädännön piirissä. Fagforbundet katsoo, että yritys on saanut merkittävää taloudellista etua kohtelemalla työntekijöitä itsenäisinä ammatinharjoittajina, konsultteina, eikä työsuhteisina työntekijöinä. Yritys on säästänyt työntekijöiden ylityökorvauksissa, sairausajan palkoissa ja eläkkeissä ja jättänyt samalla maksamatta työnantajanmaksut. Oikeudessa vaaditaan korvauksia, jotka nousevat jopa puoleentoista miljoonaan kruunuun työntekijää kohti. Tämä on suurin ja tärkein työelämää koskeva oikeusjuttu Norjassa vuosikausiin. Kyse on siitä, onko työntekijöillä oikeus työympäristölainsäädännön mukaiseen työsuhteeseen.

Fagforbundet on toiminut tällä kaudella entistä voimallisemmin yksityistämistä ja kilpailuttamista vastaan. Olemme halunneet tuottaa yhteiskunnalliseen keskusteluun omia raportteja, lukuja, faktoja

ja tutkimuksia. Olemme tukeneet eri tahoja, jotka ovat olleet tässä mukana. Muiden Pohjoismaiden tavoin näemme, miten isot kaupalliset toimijat ostavat yksityisiä hyvinvointipalveluyrityksiä ja tekevät omaisuuksia näillä palveluilla. Teemme yhteistyötä For velferdsstaten -järjestön (Hyvinvoinnin puolesta) kanssa ja pyrimme nostamaan hyvinvointipalvelujen voitontavoittelun kuumaksi vaaliteemaksi vuoden 2019 kuntavaaleissa.

Olemme myös kehitelleet vaihtoehtoisia tapoja muuttaa ja uudistaa julkista sektoria. Olemme nyt yhdessä muiden palkansaajajärjestöjen, KS:n (Norjan kuntaliiton) ja hallituksen kanssa saattaneet päätökseen keskitetyn ja paikallisen kolmikantayhteistyön ohjelmassa ”Yhdessä paremman kunnan puolesta” (Saman for ein betre kommune). Työtä on jatkettu muiden teemojen avulla, joista esimerkkinä mainittakoon julkisen sektorin digitalisointi. Fagforbundet pyrkii myös yksinään vaikuttamaan aktiivisesti niihin kuntiin, jotka eivät tee kolmikantayhteistyötä.

Järjestötoiminta ja jäsenhankinta

Järjestötoiminta

Fagforbundet on paneutunut vuosina 2017–2018 vuoden 2017 liittokokouksessa tehdyn organisaatiopäätöksen seurantaan. Päätöksen taustalla oli liittokokouskaudella 2013–2017 tehty selvitystyö, ja sen ensisijaisena tavoitteena on vahvistaa organisaatiota seuraavilla kolmella painopistealueella:

- Ay-poliittinen voima
- Sopimusvoima
- Poliittinen voima

Aluetoimistojen hallitukset ovat toteuttaneet liittotoimiston ohjauksessa johdon kehitysohjelma -hankkeen, jonka teemana on ollut johtaminen ja ”huolehtimisvastuu” paikallisyhdistyksistä.

Paikallisyhdistykset ovat järjestäneet hyvän ay-työn kurssseja hallituksilleen sekä kouluttaneet puheenjohtajia ja varapuheenjohtajia.

Liittokokous päätti, että järjestö kehittää omia työskentelytapojaan kaikilla tasoilla. Tällä halutaan varmistaa toimivuus, hyvä resurssienkäyttö ja kehitys. Päättävöitteena oli saada aikaan hyvä vuorovaikutus laki- ja sopimustyön, ay-työn sekä järjestö- ja poliittisen työn kesken.

Jäsenhankinta ja jäsenkehitys

Jäsenhuolto, jäsenhankinta ja seuranta olivat myös vuosina 2017–2018 yksi Fagforbundetin tärkeimmistä painopistealueista.

Jäsenmäärä kasvoi kaudella 1.1.2017–31.12.2018 kaikkiaan 11 508 uudella jäsenellä, eli 354 739:stä 366 247:ään. Työssä käyvien jäsenten määrä kasvoi samalla aikavälillä 3 513:lla, eli 221 236:sta 224 739:ään.

Fagforbundetissa on tällä hetkellä kaikkiaan 45 275 alle 30-vuotiasta jäsentä. Opiskelijajäsenten määrä on ylittänyt 6 000:n rajan. Heitä on nyt kaikkiaan 6 200, eli määrä on kasvanut 850:llä. Alle 30-vuotiaiden nuorten osuus on 12,3 % koko jäsenmäärästä.

Jäsenhankintaa tehdään etupäässä aluetoimistoissa ja paikallisyhdistyksissä mahdollisimman lähellä jäsentä, ja se on tärkeä osa niiden jokapäiväistä työtä.

Fagforbundet järjesti Fagforbundet-viikon jo yhdenkertoista kerran. Viikkojen päätavoitteena on korostaa Fagforbundetin näkyvyyttä, läheisyyttä ja itsetuntoa, ja konkreettinen tavoite on työpaikoilla tapahtuva jäsenhankinta. Liitto on kaudella 2017–2018 keskittynyt erityisesti myös sairaaloissa tapahtuvaan jäsenhankintaan. Lisäksi on toteutettu rekrytointihankkeita kiinteistönhuolto- ja palvelusektoreilla.

Yhtenä toimenpidealueena on ollut ja tulee jatkossakin olemaan maahanmuuttajataustaisten jäsenten rekrytoiminen.

Fagforbundet vastaa valtakunnan tasolla jäsenhankintatyön koordinoinnista, ja työtä tehdään kansallisten suunnitelmien pohjalta. Kaikille aluetoimistoille jaetaan kansallisesti määritellyt jäsenhankintatavoitteet. Useimmat aluetoimistot yltyvät tavoitteeseen, mutta vanhoja jäseniä jää pois, eikä jäsenmäärä sen vuoksi kasva halutulla tavalla. Jokaisella alueella on jäsenhankintavastaava, johon pidetään säännöllisesti yhteyttä joko tavallisissa tai videokokouksissa. Kuukausittain lähetetään myös tilastot, joiden avulla kaikki voivat seurata tavoitteiden saavuttamista.